

מסורת הש"ס

(א) שנת קי: (יחוספחא פ"ג),
(ב) שנת קי: (א, ע"ש, א) (שנת
קי: (ד) (ש"ס וש"י),
(ג) שנת קי: קרב עירובין
ס. ע"ז לז: (א) (ש"ע מוס'
שנת קי: ד"ה הלכה).

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזכ"א פסוק למגדל
וצ"י לבית לגינה: (ב) תוס'
ד"ה כל הכול וכו' ושיעור
גובה היה להם כמלת: (ג)
(א) ד"ה ותנא וכו'
הדקדוקי פסוק וזכ"א וכו'
דלמך הס' רשב"ג ממסור
ידיה:

מוסף רש"י

ביבירין של היה ושל
עופות. קריפות מוקפים
אין צדין מהם ביום
טוב. אלמא לאו עילוי
ועמוד קא חשיב ליה, ש"מ
המכניסו לביביר אין זו
לדמו (שבת ק"ו). ואין
נחמין לפניהם מוזהרין.
כיון דהן מוקפה לא מני
למטרע עלייהו (שם). הא
ר' יהודה. ה"ה ה"ה
ד"ר ר' יהודה. ה"ה
דמתימין לא חשיב לה
ידיה עד שיכניסו לבית
הצד צפור. עד
שכניסו, למגדל.
משפטי' בלע"ז, חייב דז
ה"ה ידמו, אלל אם הכניסו
לביביר אלו עילוי כפי, ש"מ
לו דרך חלונות (שם ק"ו).
וצבי לבית. וצ"י עילוי
משהכניסו לביתו ונעל
בפניה, אלל אם הכניסו
לגניה או לתנא אין זו ידיה
(שם ק"ו). אלל עופות
אנופות קשיא. דהא בין
לר' יהודה בין לרשב"ג
למגדל קאמרי (שם).
ביביר מקורה. ה"ה עילוי.
(שם). בצפור צ"ל
מתי' דקמני פסוק לבית
לא, כנפול דרור עסקין.
שדרכה לרור בבית כנפול
ושמעת מורח מורח (שם).
השוא דאיתיה לרבי.
לאוקמינה מתימין כרנן
(שם). שחיא. מתימין.
שחא שחא לאחא זה
(שם). עוקצי. אפאת
להשטן כהן (שם). ואידך.
כל מי שאלו כן (שם).
מכיל דפליגי. וזה
אוקמינה דרנן נמי צבי
קטן אמר (שם). ומאי
נפקא לך מיהא. כל שמי
כיון דלא פליגי עליה
הכנסה מתימין (שם) בין
חלוקין בין לא חלוקין הלכה
כמותו (ש"ז לז). גמרא
גמור זמורא תתא.
אמר השמעה במיתה
עלמא כלל טורף (שם)
בתמיא. אפי' תלמודו של
ר' יוסף וקא"ל אהא
תלמודו למר הלכה כמותו
וזהא מור עעלמא. דלי
אין חלוקין הלכה למה לי
(ש"ז לז).

רבינו הגאון

ביבירין של היה ושל
עופות ושל דין אין דין
מהן ביום טוב, קשיא
חיה אחיה קשיא עופות
אנופות. ומפרקינן לא
קשיא מתימין ר' יהודה
חייב, דהיה כל חיה שהיא
לביבירין פטור, וכו' וכו'
שנה בבירייתא אין צדין.
כי הביבירין לר' יהודה
כיער חסובין. ומתימין
דקתני אבל צדין חיה
מן הביבירין.

אין צדין פרק שלישי ביצה

כד.

עין משפט
נר מצוה

ד א ב מ"י פ"י מהלכו
שנת הלכה י"ט סמנ
לאון סה עוש"ע ח"ח ס'ר
שנא ספיק א:
ג ד ה מ"י שם הלכה כ:
ו ה מ"י פ"ב מהל' י"ט
הלכה ז סמנ שם טור
ש"ע שם ספיק ו' ופי' מל'
ספיק ז:
ז ח מ"י שם הלכה ו' ופי'
מהלכות שנת הלכה כד'
טו"ש שם ספיק ז:
ח ז ח מ"י פ"ב מהל'
י"ט הלכה ח סמנ
לאון ע"ש עוש"ע ח"ח ס'ר
מל' ספיק ג:

לעני רש"י

מישפטי' ארון כלים.

רבינו הגאון (המשך)
הכחמים הוא דפליגי עליה
ד' יהודה. ותנן הצד
צפור למגדל וצבי לגינה
ולחצר ולביבירין נגמרה
צידתו וחייב בשבת,
וקתני לחצר ולביבירין,
ביבירין הוא דומיא דחצר,
כאשר כל מה שבחצר
מותר לצוד אותו ביום"ט,
כל מה שבביבירין
צדוי הוא קודם לכן.
אסיקנא עופות אנופות
לא קשיא. מתימין ביביר
מקורה והוא כבית ונגמרה
צידתו, וביבירייתא ביביר
שאינו מקורה שלא נגמרה
צידתו, כיון שאינו מקורה
תחין (שיפתח) (שיפתח)
אין כלל שעה
שדרכה לפיכך אין צדין.
ואי קשיא לך דהא
בין ר' יהודה ובין
רבנן הצד צפור לבית
בשבת פטור הוא, שלא
נגמרה צידתו, והנה הבית
מקורה הוא, ואפי' אינה
צידה, וכו' דבשבת פטור,
ביום"ט אסור לצוד ממנו.
חילוקתם בצפור דרור הוא,
ושאינו צפור דרור משאר
עופות, דשאר עופות
כיון שניכנסין ביביר
מקורה נגמרה צידתו, אבל
צפור דרור אינה מקבלת
מרות, ואין נגמרת צידתה
אלא במגדל. בחד שחייה
פירוש כגון ריצה אחת
ואינו צריך לפרש ביני
ביני. כל חיה נפלא טולא
דמתימין אהדי. פירוש
בעת שהחמיה במורה,
צל כותל המערבי מגיע
עד כותל המזרחי, והוא
ביביר קטן, רשב"ג אומר
הכי דמי מחסור [צידה].
ואסיק' ואפי' דבאין
לכלוב לערב, כגון יוני
שובך ויוני עלייה, כיון
דבעי דבויי להו, אסור
לצוד מהן ביום"ט, אבל
אין חלוקתן בין יונים
הדרסיות, אפי' צדין
אותן, כיון דבאין לכלוב
לערב ומוזנותן עליו,
ולבוא לכלוב מיהא לא
בעי דבויי, דבני תרבות
הן, ואין בורחין מבני
אדם אלא שרואין כי
באין לצודן (א) [מנחין]
לצודן, צדין מהן ביום"ט.
אמר ר' יהודה אמר
שמואל הלכה כרשב"ג,
דכל מחסור צידה בענין
שפאטרו אסור, ושאינו

מחוסר צידה מותר. [מתנ'] מצודות חיה ועופות ודגים לא יטול מהן א"כ ידוע שנצודו מעיו"ט. ספק אסור, ומעשה בני
שחיית לר"ג כו'. אמר ר' יהודה אמר שמואל אין הלכה כר"ג. איכא דמתני לה אהא דתנא שוחטין מן הביבירין ביום"ט
אבל לא מן הרשות כו'. ותרצנא הכי, ר' שמעון בן אלעזר אומר בא ומצאן המצודות שנתקלקלו מערב יום"ט, ידוע
שפערב יום"ט ניצודו, [הא] ספק נעשו כמי שנצודו ביום"ט ואסור. אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר"ש בן אלעזר.
סמנ

ב"ה היבא דנפלי מילא מן הכתלים. ושיעור (א) היה להם גובה
כסתלים של ציבירין: ב"ה שאומר הבא מצודה ונצודנו ביום.
וא"ת והרי אמרין לעיל שיעור אחר ופ"ה דלדיד ודלדי חד שיעורא
הוא דזוכא הוא דלס כן אמאי מפרש אותו פעם אחרת והלא פירש
לעיל היכי דמי ציביר גדול וכו' לכך
נ"ל דלעיל מיירי צבהמה וזיה והכא
מיירי צעופות ואע"ג דלעיל קאמר
הא ציביר מקורה מכל מקום לא
פירש שיעור הציביר צבהמה לא הוי
מחוסר צידה והשתא נישא דפרין
עלה מאוזנין ותרנגולין: א
ותנא הצד אווזין ותרנגולין ויוני
הדרסאות (א). וא"ת
והא קיימא לן כל פטורי דשבת פטור
אזל אסור מדרבנן ומתימין נמי
מודה דפטור אזל אסור מדרבנן וי"ל
לפי מה שפירשתי במתימין נישא
דגורין מוזהרין גזירה שמא יצא לגדול
מהן דלס כן ע"כ צריך לומר דאסור
מן המורה דלס אינו אסור אלא
מדרבנן לא הוה גורין לתן מוזהרין
משום שמא יצא להו גזירה לגזירה
אי נמי סמנ' אהיה דתנן פ' האורג
במסכת שבת (דף קו: ושם) דלמך
הס' ר"ג דאזל מחוסר צידה [וא"כ]
למורי פטור דאזל מחוסר צידה [וא"כ]
האזל ממכור חייב והכי פריך האיל
ואוקמת מחוסר צידה דרובא לומר
כל שאומר האזל מזהר ונצודנו א"כ
היינו קאמרת האזל אלוזין ותרנגולין
פטור הא שפיר חשיב מחוסר צידה
כיון שצריך לומר האזל מזהר
ונצודנו ונצמחוסר צידה האזל ממכור
חייב והכא הוי האזל ממכור:
אלא

כרבי שמעון בן גמליאל א"ר אמר ליה אביי הלכה מכלל דפליגי א"ר אמר ליה
ומאי נפקא לך מיהא אמר ליה גמרא גמור ומורתא תהא: זה הכלל כל
המחוסר צידה וכו': היכי דמי מחוסר צידה אמר רב יוסף אמר רב יהודה
אמר שמואל הכל שאומר הבא מצודה ונצודנו אמר ליה אביי והא אווזין
ותרנגולין שאומרים הבא מצודה ונצודנו ותנא יהצד אווזין ותרנגולין ויוני
הדרסאות פטור אמר רב רב הונא אמר שמואל הללו באין לכלוב
לערב והללו אין באין לכלוב לערב והרי יוני שובך ויוני עלייה דבאין
לכלוב לערב ותנא יהצד יוני שובך ויוני עלייה וצפרים שקננו במתפחין
לערב ומזונותן עליך והללו באין לכלוב לערב ואין מזונותן עליך רב מרי
אמר הני עבידי לרבווי והני לא עבידי לרבווי כולוהו נמי עבידי לרבווי לכלוב
קאמרינן דעבידי לרבווי: [מתנ'] ימצודות חיה ועוף ודגים שעשאן מערב יום
טוב לא יטול מהן ביום טוב אלא אם כן יודע שנצודו מערב יום טוב ומעשה
בבכרי אחד שהביא דגים לרבן גמליאל ואמר מותרין הן אלא שאין רצוני
לקבל הימנו: גמ' מעשה למתור חסורי מחסרה והכי קתני ספק מוכן אסור
ורבן גמליאל מתיר ומעשה נמי בבכרי אחד שהביא דגים לרבן גמליאל ואמר
מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל הימנו אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה
כר"ג ואיכא דמתני לה אהא דתנא ספק מוכן ר"ג מתיר ורבי יהושע אומר
אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהושע ואיכא דמתני לה אהא דתנא
שוחטין

כמין פכין נותנין צחמות הצירות והמגדלים לקנן שם עופות הצד: ומוזנותן עליך. הלכך צבהמה הן ומשיצי מוזמן: הני עבידי לרבווי. יוני
שובך עשוין להשטן ולצדו מפני בני אדם: לנלון קאמרינן דעבידי לרבווי. פורחין עד קנין וצריך לעלות אחריהן וגם שם נשמתין ממנו
וירדין: [מתנ'] מוסרין הן. גמ' פריך מעשה לסמור: אלא שאין לרבווי לקנן הימנו. שאני שווא: גמ' מעשה לסמור. בתמיא וכו' דרך
המדברים לומר דבר ומציאין מעשה אחריו להכחיש דבור הראשון: ספק מוכן. כלומר וזו שאמרנו לא יטול מהן מספק דהיינו ספק מוכן וספק
מוקפה ואסור לאו דברי הכל היא אלא פלוגתא דרבן גמליאל ור' יהושע היא לקמן בשמעמין מיימין לה צברייתא: דמתני לה. להא דשמואל דאסר
ספק מוכן: אהא. מאן דמתני אמתמין אמר אין הלכה כר"ג דלא שייך למימר הלכה כר' יהושע משום דלא תני ליה לר' יהושע צמתימין:

שוחטין

המחוסר צידה. שצריך לזוד: גמ' האזל פטור. מן המוך עד
שהכניסו למגדל עץ שקורין מישפטי' או האזל כזי מן המוך עד
שהכניסו לבית צבת: חייב. דכיון דהכניסו פטור למגדל ונעל לפניו
הרי הוא אחוה ועומד ונגמרה צידתו וכן כזי לבית ונעל בפניו. אצל
פטור שהכניסו לבית ונעל בפניו פטור
שיואל לו דרך חלונות ואין כאן צידה
אז כזי שהכניסו מן המוך לציביר ונעל
לפניו אין זו צידה: וחכמים אומרים
פטור למגדל. היא צידתו כאשר אמרת
אצל כזי אין צריך עד שיכניסנו לבית
דאף לגינה ולחצר ולציביר הוי צידה
ומתימין דקתני דין מן הציבירין
ציוס טוב רבנן היא דלמרי משכננס
לציביר הוא נצוד ועומד וצרייתא ר'
יהודה: אלא עופות קשיא. דהא
כולהו מודו דאין צידתן אפילו לבית:
מקורה. ש"ס לו גג. דהא. דקתני
גבי צבת פטור למגדל ולא לבית:
נצוד דרור. שדרכה צבית כנפלה
שידעת להשטן צויות הצית לכל כד
ולכן נקראת דרור על שם דירה
שדרכה בכל מקום: השוא דאיתיה
לפני. דעופות אנופות לא קשו
האדרי ולא דחיקא לאוקומי מתני'
פלוגתא דתנא מיהא אחיה נמי לא
תוקמא כתנא אלא תרתייהו כרנן
ומתימין ציביר קטן וכן ה"ה דשבת
וצרייתא דקתני אין דין ציביר גדול
ויש לה להשטן. ורשב"ג אף ציביר
קטן פליגי אס' צ"ל האזל מזהר אי
נמי לאו לאפלוגי אחא אלא לפרושי
כלקמן: נחד שחיא. כפעם אחת
שהוא שחיה עליו לתפשו אין לו
להשטן ממנו: עוקצי עוקלי. וזיות:
דנפלי טולא דנפלי אהדי. מרוב
קטנו וקצרו: הלכה מכלל דפליגי.
רבנן עליה למימר כל הציבירין שוין
בתמיא והא אוקימנא ציביר קטן
משום דנצוד ועומד: מאי נפקא לך
מינה. אי אמינא הלכה כר"ש דאי לא
פליגי הלכתא היא: אמר ליה גמרא
גמור ומורתא סהא. משל שמיסר הוא
כמו צבון וצין מחרא אקרי (ב"מ דף מ:)
כך גמרא גמור אומר לתלמיד שוטה
למוד הן אמת הן שגשג ויהא לך
לומר ושיר: האזל מזהר. כלומר
שצריך לבקש תחבולות לתפשו והיינו
שיעורא דציביר גדול דלעיל ואידך
ציביר קטן. ורז אפי' שערניהו לעיל
תחא שיעורא ורז יוסף כהאי
שיעורא: הדרסאות. על שם מקומם
וי"א ע"ש הורדוס והן הגדלים צבתים:
לנלון. סל שמקנינן צו כמו ככלוב
מלא עוף (י"מיה). אווזין ותרנגולין
באין לערב כלכלוב ונוח לתפשו שם
הלכך הרי הן כנצודין ועומדים ומותר
לזוד אפילו חוץ לכלובין: יוני שובך
ויוני עלייה. יוני הצד הן ושטין
ואוכלין בחוץ: צמתימין צבירות גרס.

כמין פכין נותנין צחמות הצירות והמגדלים לקנן שם עופות הצד: ומוזנותן עליך. הלכך צבהמה הן ומשיצי מוזמן: הני עבידי לרבווי. יוני
שובך עשוין להשטן ולצדו מפני בני אדם: לנלון קאמרינן דעבידי לרבווי. פורחין עד קנין וצריך לעלות אחריהן וגם שם נשמתין ממנו
וירדין: [מתנ'] מוסרין הן. גמ' פריך מעשה לסמור: אלא שאין לרבווי לקנן הימנו. שאני שווא: גמ' מעשה לסמור. בתמיא וכו' דרך
המדברים לומר דבר ומציאין מעשה אחריו להכחיש דבור הראשון: ספק מוכן. כלומר וזו שאמרנו לא יטול מהן מספק דהיינו ספק מוכן וספק
מוקפה ואסור לאו דברי הכל היא אלא פלוגתא דרבן גמליאל ור' יהושע היא לקמן בשמעמין מיימין לה צברייתא: דמתני לה. להא דשמואל דאסר
ספק מוכן: אהא. מאן דמתני אמתמין אמר אין הלכה כר"ג דלא שייך למימר הלכה כר' יהושע משום דלא תני ליה לר' יהושע צמתימין: